

VENDÉGIPARI MUNKÁS

SZERKESZTI: BRAUNSTEIN ZOLTÁN

A Magyarországi Szállodai, Éttermi és Kávéházi Alkalmazottak Országos Egyesületének Hivatalos Közlönye

Megjelenik évente tízszer

Előfizetés egész évre 4.— P, félévre 2.— P
Kiadóhivatal: BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRUT 9
Telefon: 1-352-88

Interpelláció a pincér és vendégipari munkásság helyzetéről

Elmondotta Esztergályos János szociáldemokrata képviselő 1938. június 15-én.

A szállodai, éttermi és kávéházi, valamint az egész vendéglátóipar alkalmazottainak munkabéreit megállapító bizottság május 6-án meghozta döntését a legkisebb munkabéreket illetően. A pincér- és vendégipari munkásság évekgi várt, ameddig a bizottságot kinevezték és most, amikor már több mint egy hónapja, hogy a béreket megállapították, még mindig nincs hír arról, hogy a bérek mikor hagyatnak jóvá, noha csak a kávéosok ipartestülete nyújtott be fellebbezést a bérmegállapítás ellen.

A vendégipari munkások és különösen a pincérmunkások abban a hitben éltek, hogy már az Eucharisztikus Kongresszusra életbe lépnek az új bérek. Ez nem történt meg és bár lassan beérkeznek a vendégipari munkások a főszezonba, még mindig nincs hír a bérekről. Mi az oka annak, hogy a bérek jóváhagyása olyan soká késik? **Talán csak nem akarja a minisztérium a bérek jóváhagyását össze halasztani, amikor a szakma munkásainak csak az 1/3-ad része dolgozik?**

A kávéosok azt szeretnék elérni a fellebbezésükkel, hogy a miniszter vagy ne hagyja jóvá a béreket, vagy ha már jóváhagyja, a jóváhagyás mennél tovább elhúzdjon és a nyár folyamán mentesüljenek a bérfizetés terhe alól.

A vendéglátóipar egész területén rendezetlenek voltak a bérek, de olyan igazságtalanság és olyan rendszertelenség, mint a kávéiparban, sehol sem voltak. A vendéglátósok heti 8 pengő fizetést adtak a pincéreknek és teljes ellátást, a kávéosok azonban csak heti 6 pengőt fizettek, amit a pincérek a kávéházak egy nagyon nagy részében egyáltalában nem is kaptak meg.

Mégis azt látjuk, hogy a bérek ellen éppen azok fellebbeztek, akik eddig alig, vagy semmit sem fizettek. Fellebbezésükben azt adják

elő, hogy a kávéipar nem képes czelemek a béreknek a megfizetésére. Ha ezt az indokolást komolyan megvizsgáljuk, úgy azt fogjuk tapasztalni, hogy nemcsak hogy képesek a bérek megfizetésére, de két esztendő óta éppen a bérfizetésre való hivatkozással óriási haszontöbbletre tettek szert.

Amikor a százalérendszer életbe lépett, a kávéosok felemelték minden tételnek az árát 10 fillérrel és a drágítást azzal indokolták meg, hogy most már az alkalmazottaknak 20 pengő fizetést kell adni. Mindebből a valóság a drágítás, az alkalmazottak azonban egy fillérrel sem kaptak több fizetést, mint eddig. A kávéosok tehát két év óta gyűjtötték az alapot a fizetésekre és most, amikor már a fizetések megvannak állapítva, fellebbezést nyújtottak be ellene.

A kávéosok nemcsak, hogy a béreket nem akarják megfizetni és nemcsak hogy az időt akarják elhuzni, hanem egy egész új ultra akarnak lépni akkor, ha a béreket jóváhagyják. A kávéosok a magasabb bérek eselén szeretnék, vagyis akarják a százalékot 15%-ról 10%-ra leszállítani, az árakat viszont 5%-al fel akarják emelni és az alkalmazottaktól elvett 5%-ból akarják az alkalmazottakat megfizetni. Ez azt jelentené, hogy az alkalmazottak az eddigi keresetüknek 33%-tól clesnének és ebből a kiesésből kapnák meg a magasabb béreket, ami végeredményben nem rendezné, hanem még jobban elmerésülné a helyzetet.

A kávéosok a fellebbezésben hivatkoznak arra, hogy az alkalmazottaknak (pincéreknek) rendes létminimumot akartak garantálni, azonban az alkalmazottak ezt nem fogadták el. Ebből az a valóság, hogy a kávéosok a munkavállalóknak felemlítették, az I. rendű üzemekben cselles fizetnének havi 150, a II. rendű üzemekben havi 120, a III. rendű üzemekben havi 100

pengőt. Vagyis ezt garantálnák.

Az alkalmazottak ezt nem fogadták el, mert a vendéglátóiparban a minimális munkabér egyben a maximálist is jelenti. A kávéosok irányítani tudják a keresetet, mert ha az egyik alkalmazottnak a termelése több, mint a másiké, úgy azt egalizálják, vagy megrövidítik a rajont, vagyis többféle lehetőség adódik arra, hogy a kereset mindig egy szinten mozogjon. Ezt nem fogadták a pincérek a következő okokból:

A pincéreknek a munkájukkal kapcsolatosan különböző terheket kell viselniük. Amikor heti 6 pengő fizetést kaptak, akkor a kiadások meghaladták a hat pengőt. A pincérek OTI és kereseti adó címén fizetnek hetenként 2.36 pengőt, pohármosásért naponta 20 fillért, ami egy héten 1.20 pengő, törésért hetenként 50 fillért, kapupénz egy hétre 1.20, fehér kabát, vagy kemény ing mosása egy hétre 1.60—2 pengő, ha valamit eltör, azt külön meg kell fizetnie. De ha csak annyit fizet, amit itt szám-szerűleg feljegyeztünk, úgy ez egy évben kitesz kb. 400 pengőt, egy hónapban 34 pengőt, egy héten kb. 8 pengőt. Ezt a napi 5 pengős keresetből nem lehet fizetni, de nem is lehet vállalni.

A kávéosok egész jól csinálnák a számításukat, mert ha az alkalmazottaknak havi 100—150 pengőt fizetnének, úgy elténnék maguknak a százalékok, azon még elég tekintélyes összeget is keresnének és végeredményben az alkalmazottak ingyen dolgoznának nekik. Ezt szeretnék megcsinálni a kávéosok és ezt nem fogadták el az alkalmazottak.

A pincéreknek az elmondott terhek mellett még külön személyi kiadásai is vannak. Naponta kell borotválni, tisztá gallér kell, a ruhát hetenként vasaltatni kell, de az üzemek nagyrésztében előírják azt is a pincéreknek, hogy hol,

mennyiért és milyen munkaruhát kell vegyenek maguknak. A pincéreknek tehát éppen alkalmaztatási feltételeiknél fogva, sokkal többet kell keresni, mint bármilyen más munkásnak.

Szinte érthetetlen, hogy miért mondják azt a kávéások, hogy nem bírják megfizetni a pincéreket, amikor a két év előtti áremelésből már bőséges fedezetük van. De ha ez nem volna, akkor is meg tudják fizetni, hiszen a 21 filléres kávénak az eladási ára 70–100 fillér, az egy citromból és 5 kockacukorból álló limonádénak az ára a dunaparti kávéházakban 1.20–1.40 fillér, hát miért nem lehet akkor megfizetni ilyen hasznosulcs mellett a pincéreket és az egyéb munkásokat. Ha a vendéglős elad egy 5 fogásos menüt, akkor kevesebbet keres rajta, mint a kávé egy feketén vagy egy limonádn.

De a pincérnek azért is többet kell keresni, mint más munkásoknak, mert amíg más szakmában a munkás tud dolgozni és akar dolgozni, úgy dolgozhat még 65 éves korában is. Pincér azonban már 50 éves korában is **örökös munkanélküli**, mert idős pincért senki nem alkalmaz. Más iparágakban a munkaidő élettartama 50 év, vagy ettől is több, a pincér munkaelettartama csak 30 év, vagy ettől is kevesebb, mert kopasz, vagy ősz, vagy görbelábu, vagy görbehátú pincért senki sem alkalmaz. A pincér hiába tud dolgozni, ha fehér a haja, nem jut a számára munkahely. Mi történjen tehát az 50 éves pincérrel, aki akaratán kívül kiszorul a termelésből? Az OTL csak 65 éves korában ad neki rokkantsági vagy öregségi biztosítást. De mi legyen az 50–65 éves terjedő időközben a pincérrel.

Abban az iparágban, ahol ilyen labdázás megy a munkásokkal, meg kell fizetni a munkást úgy, hogy akkor, amikor kirekesztik a munkából, ne haljon még éhen. Különös divat ez nálunk, hogy idős pincért nem alkalmaznak és ma már ott tartunk, hogy úgy rendelkeznek a kávéások és vendéglősök pincért, hogy előírják, hogy 180 centiméter magas legyen, mennyi legyen a mellbősege, mert egy olyan termelő pincér ment el és egy olyan termetre való frakkija van az üzemnek. Ahol megengedhetik az iparúzők maguknak azt a luxust, hogy a frakkhoz rendelkeznek pincért, ott a pincérek is megkövetelhetik, hogy az alatt az idő alatt, amíg dolgoztatják őket, fizessék is meg őket.

A pincérek nagyrésze az eszlenőnek csak egy nagyon kis részé-

ben jut munkához, tehát akkor, amikor dolgozik, kell, hogy emberi fizetést is kapjon. Hiszen a heti 12 pengős fizetés nem jelent valami fejedelmi dotációt, az az összeg csak arra elegendő, hogy a pincér fizetéséből tudja fedezni a munkájával kapcsolatos kiadásokat.

De figyelembe kell venni azt is, hogy a pincér nem úgy, mint más ipari munkás, nyolc órát dolgozik naponta, hanem ettől sokkal többet. Minden tekintetben indokolt is, hogy a pincért rendesen meg is fizessék, mert a pincértől sokkal többet kívánnak, mint bármely más munkástól. A pincér nemcsak fizikai, hanem idegmunkát is végez. És ezért mindössze heti 12 pengőt kér és kosztot. És ezeket a béreket fellebezték a kávéások. Ezeknek a kis béreknek a fizetése alól akarnak kibujni. Ezeket a kis fizetéseket nem akarják megadni az egész világon ismert és szeretett magyar pincérmunkásoknak.

A kérdéshez hozzátartozik annak az ismerete is, hogy amikor a százalékrendszer életbelépett, a kávéások olyan gavallérok voltak a főpincérekkel szemben, hogy az összes százalékának a 40%-át adták a főpincérnek, miglen az összes pincérek kapták a megmaradó 60 százalékot. A kávéások gavallérok voltak a pincérek zsebére, persze nem önzetlenül. A főpincérektől a 40% nagyrészt visszaszedik különböző címeken. Van főpincér Budapesten, akitől a munkaadója (kávé) visszavozza a 40% felét és a megmaradó 20%-ból fizetöt (segéd főpincért) kell fizetnie és azonkívül ujságot, gyulát stb. is kell bevásárolnia. Azért voltak a kávéások olyan gavallérok a főpincérekkel szemben, mert egy főpincértől sokkal hamarabb vissza lehet a százalék felét szerezni, mint esetleg 10 pincértől.

Sérelmes és igazságtalan, hogy munkaadó akár közvetve, akár közvetlenül részesedést kapjon a pincérek százalékából. Sérelmes az is, hogy a munkaadók kapjanak rendelkezési jogot a százalék elosztása felett. Bízák az elosztást az alkalmazottakra, azok majd megegyeznek egymással. A munkaadók nem adnak a százalékhöz semmit, nincs is joguk ahhoz, hogy a felett rendelkezzenek, vagy abból részesedést kérjenek, vagy vegyenek.

Ugyanez a helyzet a Központi Tejcarnok kávéházüzemeiben is. Itt a pincérek havi 30 pengő fizetést kapnak, viszont különböző címeken legalább 60 pengőt fizetnek vissza minden hónapban a cég-

nek. Teszik ezt azokkal a pincérekkel, akik naponta 16–18 órát dolgoznak a szegény Központi Tejcarnok üzemeiben.

A miniszter teremtésen rendet a százalékosztás kérdésében. Adja meg a munkásoknak a jogot, hogy egymás között kölcsönös meg egyezséssel és arányosan osszák fel a százalékot. A miniszter rendelettel törölje el az alkalmazotti tehervállalást és az alkalmazotti keresetből való nyerészkedést nyilvánítsák erkölestelen cselekedetnek és az erkölestelen cselekedetűktől vonják meg az iparendélyt.

A pincérek kivül elég sok sérelmük van a szállodai alkalmazottak egyik részének is. A szállodákban befolyó százalék felett nem kapnak ellenőrzési jogot. Nem tudnak meggyőződni arról, hogy a százalék maradéktalanul, vagy rendesen van-e elosztva. Az ellenőrzés jogát biztosítani kell minden alkalmazottnak, elvégre az ő fizetéséről van szó.

A szállodákban is halóságilag kell szabályozni az elosztási kulcsot. A szabályozásnak az alkalmazotti érdekeltségek meghallgatásával kell megtörténni és az elosztási kulcsot az előjáróságnak kell láttamozni, éppen úgy, mint a munkarendeket.

A penziókban alkalmazott nőmunkásoknak van a legrosszabb helyzetük. A penziók még a százalékrendszer életbelépése előtt, felszámították a százalékot, azonban az alkalmazottaknak csak annyit adtak abból, amennyi nekik jól esett. Ma sem más a helyzet, a penziók legnagyobb része nem vezet könyvet, nem mutatják ki az alkalmazottaknak, hogy mennyi százalék folyt be, annyit adnak, amennyit akarnak. Az alkalmazottak fizetést sem kapnak, azonban a százalékból levonásba hozzák az alkalmazottak kosztját (heti 10 pengőt). A penziókban tehát az alkalmazottak fizetik valójában a tulajdonost.

Beszélnünk kell az alkalmazottak lakásviszonyairól is. Vannak szállodák, ahol az alkalmazottak alig pár négyzetméteres területen vannak összezsúfolva. Ezekben a személyzeti lakásokban emeletes ágyak vannak és aki fent fekszik, a fejével surolja a plafont. Levegőtlen, piszkos, bűzös helyiségek ezek. A szállodai alkalmazottak szakszervezete intervenciójára már egy pár üzemben lebontották az emeletes ágyakat, azonban nagyon sok helyen még megvannak ezek az egészségtelen hálólhelyek. Az egyik nagyszállodában tizenhét alkalmazott lakik egy szobában. A szoba egy pincehelyi-

ség, előtte szemetesgödör mindenféle hulladékkal, utána egy regimént moslékoshordó terjeszti az emberi orr számára elviselhetetlen büzt. Az alkalmazottak étkezni is ebbe a helyiségbe járnak és elképzelhető, hogy milyen étvágygal eszik meg az ebédjüket azok az alkalmazottak, akiknek ebbe a helyiségbe kell bemenni. Ha nincs emberi lakóhelyre alkalmas helyiség, akkor ne adjanak az alkalmazottaknak bentlakást, azonban az ilyen ólakat bűn emberi lakóhelynek kijelölni.

Nem rózsás a pincérmunkások helyzete, de általában a vendégipari munkások helyzete sem. A kormányzatnak tudnia kell arról, hogy az idegenforgalomnak a legjobb katonái a vendégipari munkásság. Ez a munkásság méltán megérdemelné, hogy végre ember-számba vegyék őket. A kormányzatnak több megértéssel kell foglalkozni a pincérmunkásokkal és sürgős szükség van arra, hogy a vendégipari munkások munkabérei menne hamarabb jóváhagyják, hogy még a nyári idény alatt meg is kapják.

A munkabérek kivül szükség van arra is, hogy a vendégipari munkások munkabérei is rendezzék. Ez a kérdés is huzódik már egy év óta és nem tud dűlőre jutni. Sajnálattal látjuk, hogy amikor törvény van a 48 órás munkahét-ről, akkor a kormányzat a vendégipari munkásságnak 60 órás munkahetet akar megállapítani és még sajnálatosabb és megdöbben-tőbb, hogy a vendéglátóiparosok még ennnyivel sincsenek megelé-gedve. A vendéglátóiparosok annyi kivételt kérnek, annyi lehetőséget a túlorráztatásra, hogy ha azokat a minisztérium figyelembe venné, legalább két órával kellene többet dolgozniok, mint most, amikor nincs rendezve a munkaidő.

Ha a kormány 60 órában szabja meg a vendégipari munkások munkaidejét, ugy ne adjon semmilyen túlorráztatási lehetőséget. Van elég munkanélküli, nem baj, ha azok is dolgoznak hébe-hóba egy-egy napot. A rendeletnek intézkednie kell atekintetben is, hogy a bevég-zett és megkezdendő munkaidő között 14 óra teljen el. Mert lehetetlen, hogy a 10 órás munkaidő mellett még ettől magasabb keretef állapítsanak meg.

Az ellen a munkaadói javaslat ellen, hogy az alkalmazottak heti szabadnapját két részletben adják ki, már előre is tiltakoznunk kell.

Azoknak a munkásoknak, akiknek ilyen hosszú a munkaidejük, minden körülmények között biztosítani kell hetenként egy teljes

munkaszüneti napot, amit a családjalval egyetlen háborítatlanul tölthet el. Ezt a keresztény erkölcs is megköveteli.

Bajok vannak az alkalmazottak fizetett szabadságával is. A fizetett szabadságról szóló rendeletet egyes munkaadók ugy értelmezik, hogy az alkalmazottak csak a fizetésüket kapják meg, a természetbeni ellátást, valamint a százalékot nem. Különösen nagy bajok vannak a pincéreknél, mert a munkaadók arra kötelezik az alkalmazottakat, hogy a százalékból annak is adjanak részesedést, aki szabadságra megy. Így előáll az a helyzet, hogy a munkaadó a szabadságon lévő pincérvét a többi pincérral fizeteli meg. Ez igazságtalan és vissza-élés a rendelettel. A fizetett szabadságra járó fizetést a munkaadó tartozik fizetni és erkölcstelen az, ha a munkaadó ugy akar a köte-lezettségei alul kibujni, hogy az egyik alkalmazottal fizeteti meg a másikat.

Itt is sürgősen rendet kell teremteni, mert ha a szabadságon lévő alkalmazottat nem a munkaadó, hanem a többi munkásoknak kell megfizetni, akkor kár a vendég-

látóiparban fizetett szabadságról beszélni.

A pincérmunkások hosszú évtizedekig vártak, hogy béreiket és szolgálati jogviszonyukat rendezzék. Most, amikor már elérkeztek addig, hogy a béreiket megállapították, hasson oda a kormányzat, hogy a bérek kifizetését bürokratikus tologatásokkal ne odázzák el. A pincér- és vendégipari munkásság elvárja a minisztertől, hogy a kávéások által benyújtott fellebbezést elutasítja és sürgősen jóváhagyja a bizottság által megállapított béreket.

A pincérmunkásság elvárja azt is, hogy a már az érdekeltségekkel félárgyal munkaidőrendelet sürgősen életbe fog lépni és erre azért is szükség van, hogy a pincérmunkásoknak eme régóta fájó kérdése végre rendezve legyen és végérvényesen lekerüljön a napirendről.

A pincérmunkásság és a szállodai alkalmazottak elvárják, hogy a miniszter elutasít minden olyan támadást, amely a ma érvényben lévő százalékszámítási kulcs megesonkítására és ezáltal az alkalmazottak keresete 1/3 részének az elvonására irányul.

Adalékok a kávésipartestület rendkívüli közgyűléséhez

A Kávéások Ipartestülete május 20-án rendkívüli közgyűlésre jött össze, hogy állástfoglaljon a legkisebb munkabérekkel kapcsolatban és határozatot hozzon a fellebbezés vagy elfogadás tekintében.

A közgyűlés határozott. Megfellebbezte a határozatot a kereskedelmi miniszterhez. Hogy a kávéások nem fognak belenyugodni a bizottság határozatába, ezt mi már előre tudtuk. Hogy a kávéások próbálkoznak fognak a százalék leszállítását is szobahozni, erre is előre el voltunk készülve. Éppen ezért a bizottság ülésén Braunstein Zoltán szakrtás amikor beterjesztette az alkalmazotti érdekeltségek által elkészített munkabértáblázatot, kijelentette; hogy a munkavállalók a benyújtott bérigenyeiket a ma fennálló százalék felszámítási kulcsához szabták. Pillanatig sem volt kétséges tehát, hogy a kávéások mindent megfognak próbálni, hogy béreket ne kellesen fizetni, vagy ha mégis fizetni kell, ugy az ne a kávéások terhére menjen.

Hogy mennyire ragaszkodnak a kávéások a mai lehetetlen bérrendszerhez, annak hü kifejezője a május 20-i közgyűlés és az ott elhangzott egyes felszólalások, amelyre e helyen tesszük meg észrevételeinket.

Dr. Strausz Vilmos ipartestületi alelnök megemlíti, hogy lépésről lépésre védekeztek, azonban mindez hiábavaló

volt. Igaza van! Megállapítjuk, hogy tényleg lépésről lépésre védelmezte a kávév érdekeket. De éppen ez a védekezés és a multbani állandó védekezés és merevség idézte elő a szakmában már pár esztendő óta állandósult bérviszálykodást. Mindent lehet sőt kell is védelmezni ami egy osztálynak érdeke. De vigyázni kell a védekezésnél, hogy valamint agyon ne védelmezzünk. A kávéások azonban agyonvédelmezték az érdekeiket. Nem hitték el, hogy van szakmai érdek is, hogy van munkás érdek is. Mereven ragaszkodtak a több 100 éves gyakorlathoz és ez a merevség vezetett el a mai feszültséghez. Sajnálattal állapítjuk meg, hogy most is egy olyan útjára akarnak lépni a védekezésnek, amely újabb viszályoknak és újabb bajoknak lesz az okozója. Sajnálattal látjuk, hogy milyen fejvesztett kibúvókat keresnek a kávéások a fizetések alól és megdöbbenve látjuk, hogy a kávéások arra az utra kívánnak lépni, „amit mi ugyan számításban vetünk”, hogy az alkalmazottaktól elvonandó százalékából akarják az alkalmazottakat megfizetni.

Ez az elgondolás maga is elegendő volt arra, hogy mérhetetlen izgalmat váltson ki a kávéházi pincérmunkások között, hogy a helyzetet még feszültebb tegye. Nem hinnénk, hogy az újabb elkeseredés felszításával meglehetne szüntetni a régi elkeseredést.

Strausz Vilmos ur azt mondta, hogy az alkalmazottaknak megfelelő bérminimumot akartak garantálni és az alkalmazottak azt nem fogadták el. Ezt a „megfelelő” bérminimumot ugyan nem ismerjük számszerint, de tudjuk, hogy ez a bérminimum az I. rendű üzemekben havi 150.—, a II. rendű üzemekben havi 120.—, a harmadrendű üzemekben havi 100.— pengőt tett volna ki. Kérdezzük a Strausz doktor urat, hogy ha ő lenne felszolgáló egy elsőrendű üzemben, meg e tudna élni havi 150.— pengőből, amikor a pincér napi kiadása nagyon sok üzemben 2 — pengőt is meghalad?

Könnyű kimondani egy számot, hogy a pincérnek évi 1.800 pengő védelem elég. De nehéz ezt az összeget úgy beosztani, hogy az elég legyen. Különösen nehéz akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a minimális bér a maximálisat is jelenti. Mert mi tisztában vagyunk azzal, hogy a pincér csak úgy kereshet ettől többet, ha a munkaadója akarja. Ha nem akarja, úgy nem kereshet. Mi tudjuk azt, hogy a munkaadó tudja irányítani a keresetet, mert hiszen ha valamelyik pincér keresete nem érné el a garantált jövedelmet, úgy a munkaadó, úgy inkább a beosztást, hogy az egyik munkás keresete pótolja a másikét. Ne beszéljünk hát erről a kérdésről, ez komolytalan. Ez csak szóvirág, de nem realitás.

Ha figyelembe vesszük, hogy a pincérnek milyen terhei vannak, terhek amelyeket az üzem előír számára, úgy nagyon megcsappan az 1800 pengő. Ha összeadjuk az évi kiadást, úgy a következő képet kapjuk: $52 \times 1.72 \text{ OTI} = 89.44 \text{ pengő}$, $52 \times 50 \text{ fillér adó} = 26 \text{ pengő}$, $52 \times 1.20 \text{ pórhármasos} = 62.20$, $\text{kapupénz } 62.20$, $\text{törés heti } 50 \text{ fillér} = 26 \text{ pengő}$, $2 \text{ fehérkabát hetenként vagy két kemény ing } 52 \times 1.60 = 83.20$ és ha semmi többet nem is számolunk, ha nem számítjuk azt, hogy a pincérnek gyakrabban kell borotválkoznia mint más munkásnak, ha nem számítjuk azt, hogy a pincér nem járhat vászonnadrágban és papucsban a munkahelyén, ha nem számítjuk azt, hogy a pincérnek ott kell beszerezni a frakkját, vagy az időnyenként változó munkaruhákat, ahol ezt részére előírják, úgy máris 374 pengő olyan kiadása van a pincérnek egy esztendőben, amit éppen alkalmaztatásával kapcsolatban viselnie kell. Ez a legminimálisabb, azonban ettől sokkal többet kell kiadni.

Gondolja Strausz doktor ur, hogy ebből a keresetből ennyi kiadást elbír a pincér és még meg is tud élni? El tudja tartani a családját? Ha az lenne az ön válasza, hogy ne nőstüljön meg, a felesége pedig ne hozzon gyerekeket a világra, a válasz sem lenne alkalmas arra, hogy ezt a kérdést lezárja. Elvégre nemzetgazdasági szempontok és érdekek is vannak, nemcsak kávé érdekek. Bizton

tudjuk, hogy a nemzetgazdasági érdek van olyan fontos mint a kávé érdek.

Számталanszor állítottuk és újra megismételtük, a pincérnek többet kell keresni, mint az ipar bármelyik ágában foglalkoztatott alkalmazottnak. Miért? Mert a pincér munka élettartama legfeljebb 30 esztendő. Nagyon ritka ma az 50 éves pincér, vagy a 60, vagy ezen felüli életkorról ne is beszéljünk. Más szakmában vannak 65—70 éves munkások is. Pincér azonban deresedő hajjal, sárga fogakkal, megroggyant térdekkel, vagy hajlott háttal nem alkalmaz nemcsak Ön, de senki sem.

A pincérnek tehát 30—35 évi munka alatt annyit kell keresni, mint más szakmában 50 esztendő alatt, mert ha 50 éves, az alábbi fogyatékoságok hiányában sem kap munkát.

Tudjuk, hogy a Doktor urnak mi erre a válasza. Tudjuk, hogy azt fogja mondani, hogy van rokkantsági és öregségi biztosítás. Igaz. Valóban van. De a Doktor ur valóban azt is tudja, hogy ehhez 65 éves korhatár kell. De mi legyen az 50 esztendő korában a termelésből kirekesztett pincérrel addig, amíg a 65 ik életévét eléri?

Hamis okoskodás az, hogy az öregebb pincér nem tudja elvégezni már a munkáját. El tudja végezni, csak éppen nem kap alkalmat a munka elvégzésére. Ennek nem a fiatalok az okai, hanem a rideg üzleti szempont. Ameddig más iparágokban a rokkant, vagy a hadviselt munkásokat igyekeznek előnyben részesíteni, addig a vendégiparban ez sem létezik. Éppen az előbbi okoknál fogva. Aki a háború minden poklát és vérzivatarát végig élte, megérdemelné, hogy megkülönböztetett bánásmódban legyen része, még akkor is, ha kopasz vagy ősz a feje, ha rogygyantak a térdei, ha a fegyverviselésben és a háború borzalmaiban az idegei kevésbé ellenállók. Hiszen ezek az emberek nem a saját hibájukból lettek kevésbé jó munkások, hanem védtek a hazát és azt hisszük, hogy a hazavédelem sokkal fontosabb érdek volt mint a kávé érdek. És ez a legfontosabb érdek vette el ellenálló képességünk egy részét.

Mondhatná a Doktor ur azt is, hogy a kávéosk nem vették a számitásukba az árak megállapításánál a háborúban teljesített szolgálatot. Mondhatná a Doktor ur azt is, hogy a hadviselték és a hadirokkantok eltartása az állam feladata. És mi el is hisszük ezt a Doktor urnak (ha mondja) hogy így van, de erre azt is mondjuk, az embernek nemcsak agya van, hanem szíve is. A szívnak pedig érezni is kell, még akkor is, ha tulajdonosa kávé.

Szlavek Károly ur is felszólalt és felszólalásában úgy tett mint az a bizonyos jól telőt tehát. Vagyis először megtöbbször a sajtót, aztán felrugta. Elismerve, hogy vannak munkaadók akik nem fizetnek az alkalmazottaiknak és elítélte

azokat. Elismerve, hogy vannak munkaadók akik még a százalékon is osztoznak az alkalmazottakkal. Ezeket is elítélte. De elítélése után azt a bölcs tanácsot adta, hogy a béreket meg kell fellebbezni, valamint azt indítványozta, hogy a kiszolgálási díjat szállítsák le és a leszállítás révén adódó kieséssel emeljék az árakat. Szlavek ur szerint még nem volt példa arra az ipar történetében, hogy 100%-os fizetésemelések történjenek. Sajnos erre még tényleg nem volt példa. Pedig a bérjavító törekvések akkor sem voltak urak, amikor a Szlavek ur még a mi sorainkban harcolt. Igaz viszont, hogy ha akkor lettek volna 100%-os béremelések, akkor viszont a Szlavek ur sem protestált volna ellene.

Reichmann József ur is a fején találta a szegyet. Reichmann ur szerint elég ha a pincérnek 10—8—6 pengős fizetéseket kapnak. És ennél a megállapításnál még arra is hivatkozik a Reichmann ur, hogy ő nemrég még pincér volt. Valóban úgy van. Tényleg még nemrég pincér volt a Reichmann ur. Ez azonban nem jelenti azt, hogy amiért pincér volt és akkor nem volt fizetés, most se legyen. Mért nem állott ki a Reichmann ur is a gátra és miért nem követelt magának fizetést. Hisz ebben nem akadályozta meg senki. Nagyon megértjük a Reichmann urat, hiszen Ő elvörös most kávé. De nem értik meg a pincérek, azok a pincérek akik vendégek a Reichmann urnál. És nem értik meg azok a pincérek sem, akik közzé elmege Reichmann ur néhanapján ünneplelteti magát. Reichmann ur szerint még a konyhai munkások bérei is túl magasak. Nem tudjuk, hogy ezekből a bérekből hogyan tudna a Reichmann ur megélni. Miért találja hát magasaknak?

Tihaméry Kálmán ur is kitett magáért. Felszólalásában odáig ment, hogy elismerte miszerint a heti 6— pengős fizetéseket eddig azért nem sajnálták, mert azt a nem szakképzett, vagy a kegyelemből tartott pincéreknek is adták. Még azoknak is akik nem feleltek meg 100%-ig a követelményeknek. Bizony ez így volt eddig. Most azonban hihetleg másképpen lesz. És ebből mindenképp megértheti aki akarja, hogy mit jelent a garantált minimális munkabér ebben a szakmában. Valószínű hogy Tihaméry urnál is úgy lenne a garantált hetibéreknél, hogy nem szakembereket is tartana, csak azért tartana, hogy a százalék több fele folyjon szét. Annak azonban örülünk, hogy a Tihaméry ur kijelentette, hogy a jövőben csak teljesen megfelelő személyzetet fognak alkalmazni. Mert eddig más volt a helyzet. Eddig jó volt a nem megfelelő is, miglen a teljesen megfelelő, akik nem akartak ingyen dolgozni, munkanélküli voltak. Nagyon helyes Tihaméry ur! Legyen meggyőzőve arról, hogy a pincér még akkor is jobb pozícióra fog törekedni, ha rendesebb heti

bért kap.

Igaz viszont, hogy a pincérnek azért is kell a rendes kereset, mert nem tehet szert mellékkeresetre. Ma már egyetlen pincér sem tud annyi pénzt félretenni, hogy a pincérség mellett még egy kávéházat is vegyen, vagy hogy egy klubban kibérelje a pinkát, vagy szabad idejében elmenjen zsetonosnak vagy krupiének. A pincér csak pincér lehet. Ezt a Tihaméry ur is nagyon jól tudja, hisz sajnos a szerencse nem mindenre kedvez. Mint volt pincértől, Tihaméry urtól is elvártuk, hogy ajánlani fogja a százaléknak 15-ről tízre való leszállítását és a kieséssel való áremelést. Hihetőleg azt nem fogja a Tihaméry ur megtiltani, hogy a pincérei a „várakozási”, vagy a készleteti időben elmenjenek valamelyik klubba krupálni.

Katona István ur sem maradt el a kartársai mellett. Ő már tul is ment rajtuk. Katona ur szerint nemcsak a fizetéseket kell megfellebbezni, de a tanoncokra vonatkozó megállapítást is. Katona ur szerint elég ha a tanoncok pofonokat kapnak, minek nekik még fizetés is. Igaz viszont, hogy a Katona ur amilyen szűkmarku a fizetésben, annyira bőkezű a tanoncok pofozásában. Mindegy, mindenki azzal fizet amije van. Katona ur véleményünk szerint minden alkalmazottját legszívesebben pofonokkal fizetne ki.

Bock urra nem vesztegetjük a szót. Németh Aladár ur nyilván tévedésbe esett és a kávéások közgyűlésén azt a beszédet mondotta el, amit a szálladásoknál és a vendéglősöknél kellett volna elmondania. Valószínűleg jól meg-tömitt mappával érkezett a Németh ur a közgyűlésre és hogy ne hiába lett legyen ott, felszerelte magát jól, statisztikai adatokkal, sőt még a történelmi ismereteiből is fellárt egyet és más, gondolván; visszaadja a kölcsönt és Dugonics Tituszként magával rántja a vendéglős és szállodás ipartestületet is.

Vas József sehogysem tudja megérteni, hogy az öreg pincéreknek is annyit kellessen fizetni mint a fiataloknak. Nyilván azért mert Vas ur még „fiatal” ember. Ez a Vas ur nagy jószívségére vall. Hiába na, ma jelszóvá lett, hogy helyet az ifjuságnak. Ezt kívánta valószínűleg a Holló uccai kávé ur is kifejezésre juttatni felszó-lalásában. De különben is minden csak a megértéstől függ. Az egyik ember megérti sőt el is várja, hogy ha bajba kerül a másik ember segítsen rajta. Vas ur is így van vele. Amikor az ő kávéházát cipelni kezdtek a vég-rehajtók és a környékbeli kereskedők, meg az odajáró vendégek visszavették ezt neki, Vas ur nagyon meg volt hatva. Most az öreg pincérek a Vas urral egykoruak is nagyon meglesznek hatva a szonoklatától.

Braun József, mint a kávéások „Ben-jáminja”, utólsónak maradt a felszólalók között. Panaszkodik az ambíció kiülé-

séről, mert szerinte ha a pincérnek fizetése lesz, az egész biztosan kiöli az ambícióját. Kategorizálásról beszél Braun József. Hát mondjuk, hogy ha már a kategorizálásnál tartunk, mennyi fizetést adna pl. Braun József egy 50 éves gyakorlattal rendelkező pincérnek? Na mennyit? Egyáltalán nem is alkalmazná! Miért hát a szóvirágok. Braun József úgy gondolja a kategorizálást, hogy a fiatal az ne kapjon semmit, az idősek viszont állapítsunk meg magas fizetést, de ne tartunk idős pincéreket. Nagyon helyes az elgondolás. Erre is rá kellett volna mutatni a fellebbezés-nél. Hiába na. Braun József mindég a fején találta a szöveget. Amikor pincér volt is tudta, hogy melyik oldalra kell állani, amikor a százalék került szóba akkor is jó helyet igyekezett magának szerezni, amikor főpincér elnök lett, akkor azt mondotta, hogy „ebben a helyiségben pedig ne essék szó sztrájk-ról”. Most hogy „gazda lett” igyekszik a napos oldalon elhelyezkedni. Nagy jövőt jósolunk neki a kávéások ipar-tesztületében.

METEOR
k á v é h á z
Erzsébet körút 44. sz.
KANCZLER és SZÉKELY
vezetése mellett
Szaktársak kedvenc találkozóhelye
Délután és este zene.

Fizetett szabadság

A fizetett szabadsággal kapcsolatban a levelek tömegei jönnek egyesületünk-höz és bár legutóbbi szaklapunkban már foglalkoztunk a fizetett szabadság kérdésével, kénytelenek vagyunk most újból és általánosságban a következőket közölni:

A fizetett szabadságról szóló rendelet 1938 február hó 1-ével életbe lépett. Az az alkalmazott, aki 1938 évi február 1-én már legalább egy éve egy üzem szolgálatában áll, 6 napit fizetett szabadságot kell hogy kapjon. A szabadságidő 4 évig 6 nap, 5—7 évig 8 nap, 8—10 évig 9 nap, 11—13 évig 10 nap, 14—16 évig 11 nap, 17 éven túl 12 nap.

A fizetett szabadságidőre az alkalmazottaknak mindennemű járandóságot, tehát: a törzsfizetést, a természetbeni ellátást, a százalékos jövedelmet, vagy bármi ami az alkalmazásával kapcsolatban jövedelemnek számít, meg kell kapnia.

A szabadságidőre eső százalékmegváltást a munkáltató tartozik megfizetni. Az a felfogás, amely nagyon sok szaktárs részéről lett felemlítve, hogy a százalékot az üzemben egy résszel

többré osztatják, vagyis az az alkalmazott aki szabadságon van, a többi alkalmazottól kapja meg a százalékát, nem helyes. A rendelet világosan kimondja, hogy az alkalmazottaknak fizetéses szabadságot kell adni. A fizetéses szabadságra járó díjazást a munkaadó tartozik fizetni.

Ha tehát, egy üzletben a százalékot egy résszel többfelé osztják, ez kölcsönösségen alapszik, vagyis egyik alkalmazott fizeti a másikat. A rendelet nem így értelmezi a szabadságot, mint ahogy nem is értelmezhető így mert a rendelet nem azt mondja, hogy az alkalmazottak egymást tartoznak kártalanítani a szabadságidő alatt, hanem hogy az alkalmazottnak fizetett szabadság jár. Ha a pincérek az üzemben a százalékot a szabadságon lévőnek is adják, ez nem jelenti a fizetett szabadságot, ez csak az egyenlőség közötti kölcsönösséget jelenti, mert így az osztalék csökken.

Neveléses volna a fizetett szabadságot ennyire félremagyarázni, márcsak azért is, mert üzemek lehetnek ahol kisegítőket alkalmaznak a szabadságidőre, az pedig nem képzhető el, hogy a kisegítőpincér fizesse a szabadság-lévőket.

Ha egy üzemben kevesebb ember dolgozik, akkor annyi ember kapja a százalékot amennyi dolgozik. Ez azonban nem mentesíti a munkáltatót attól, hogy a szabadságidőre a munkáltató ne a sajátjából fizesse meg az alkalmazottakat.

Néhány szó a legkisebb munkabérekről

A kereskedelmi minisztérium által kinevezett legkisebb munkabéreket megállapító bizottság elvégezte a munkáját és megállapította a vendégipar minden ágazatában foglalkoztatott alkalmazottak munkabéreit.

A bizottságnak nem volt könnyű dolga, azonban mégis elvégezte feladatát. Nem lehet könnyű dolga egy olyan bizottságnak, amelynek tagjai érdeketlenekből, munkaadókából és munkavállalókból tevődik össze. Nem lehet könnyű dolga egy olyan bizottságnak ahol a munkaadók is más és más sikon mozognak és az érdekek össztétlőnek egymással. A bizottság mégis ut-törő munkát végzett a vendéglátóipari munkások részére, mert a gazdasági adottságot és a végzett munkát helyesen felértékelve állapította meg az alkalmazottak munkabéreit.

A munkavállalók pillanatig sem mondják, hogy a megállapított bérek mindenben fedik a kívánságaikat. Azonban mégis elfogadták azt azért, nehogy az a vád érhesse a munkavállalókat, hogy túlzott követelésekkel állottak elő.

A bérek megállapításánál úgy a

munkaadók mint a munkavállalók bizottsági tagjai a legnagyobb részlettel fejtették ki álláspontjukat, figyelemmel arra, hogy a bizottságnak érdeketlen tagjai is vannak. Tudott dolog volt az, hogy az érdeketlen tagok arra az oldalra fogják leadni szavazataikat, amely oldalán az igazság van. Így is történt.

A munkavállalók a szállodás és vendéglős iparrestitútellet még a bizottsági ülés előtt mindenben megállapodtak. Igaz azonban, hogy a szállodások és vendéglősök a már előre megállapodott béréken az utolsó pillanatban változtatásokat kívántak eszközölni. A bizottságban azonban mindkét fél egyforma engedményeket tett egymás részére, úgy, hogy ez a kérdés könnyen áthidalható lett, illetve a munkaadók és munkavállalók megegyeztek egymással annélkül, hogy ezekben a kérdésekben határozatot kellett volna hozni.

A szállodás és vendéglős iparban, nemkülönben a pénziós és kocsmáros iparban kölcsönös megegyezés folytán jöttek létre a munkabérek és ezeket a megállapodásokat emelte a bizottság elnöke határozatát.

A kávéiparban a segéd munkások munkabérei ugyancsak kölcsönös megegyezés folytán jöttek létre, viszont nem sikerült egyezsre jutni a felszolgálók és a szakácsok béreire vonatkozóan. Ezt a kérdést szavazással döntötte el a bizottság 9—3, illetve 10—3 arányban.

A kifőző iparban sem létesült meg egyezés, itt is szavazással lett a kérdés eldöntve 10:3 arányban.

A legkisebb munkabéreket megállapító bizottság határozata szerint a bérek a következőképpen lettek megállapítva:

A fogadó (szálló, pénzió) vendéglős, kifőző, korcsma, kávéház és kávémérő iparokban a legkisebb munkabéreket megállapító bizottság. 5/1938. sz.

A 114/1938. I. a. K. K. M. számú rendelettel Budapest székesfőváros, valamint Budafok, Kispeszt, Pestszent-erzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Újpest megyei városokra kiterjedő hatályal a fogadó (szálló, pénzió) vendéglős, kifőző, korcsma, kávéház és kávémérő iparokban a kötelező legkisebb munkabérek megállapítására kinevezett bizottság az 1938. évi április hó 29-én, május 6-án és 11-én tartott ülésein a következő határozatot hozta:

A bizottság két területi csoportot alakít:

I. Budapest székesfőváros területe, II. Budafok, Kispeszt, Pestszent-erzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Újpest.

Fizetendő legkisebb munkabérek:

I.

A szállodai iparban alkalmazottak

legkisebb munkabére egy Budapest, mint Budafok, Kispeszt, Pestszent-erzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Újpest területére. (Hetibér pengőkben).

	50 szobáig	50 szobán felül
P e n g ő		
bérszolga	6.—	8.—
líites	6.—	6.—
portaszolga	6.—	8.—
szobaasszony	6.—	8.—
szobalány	6.—	8.—
takarító	10.—	12.—
- % nélkül		
portástanoncok:		
1. évben	2.—	2.—
2. "	3.—	3.—
3. "	4.—	4.—

Főportás, nappali portás, éjeli portás, segédportás, kocsirendező számára a bizottság nem állapított meg minimális munkabért. Arom magasabb heti fizetés és külön természetbeni javadalmazás is volt, az marad meg. Havi fizetéseknél a heti fizetéseknek megfelelő javadalmazás fizetendő.

II.

Vendéglői konyhaszemélyzet legkisebb munkabére

a) Budapest székesfőváros területére:

A bizottság az üzemeket azok nagysága szerint 4 csoportba osztotta. Az üzemek nagyságának megállapításánál a foglalkoztatott személyzet számát vette alapul. Ilyen szempontból számbevehető személyzet magában a vendéglői üzemben foglalkoztatott szakmunkások. A személyzet számának megállapításánál tehát nem vehető figyelembe a mosodai személyzet, a más szakmához tartozó mesteremberek, zenészek, fűtők stb. valamint a tanoncok.

Az I. kategóriába tartoznak azok az üzemek, amelyeknél az említett módon számítandó személyzeti létszám az 50-et meghaladja, a II.-ba, amelyeknél a létszám 21—50 között, III.-ba, amelyeknél 11—20 között és a IV.-be, amelyeknél a létszám 10 vagy tizen alul van.

Férfi személyzet:

	I.	II.	III.	IV.
P e n g ő				
Konyhafőnök	100.—	80.—	80.—	—
Ónálló szakács	80.—	64.—	45.—	40.—
II. szakács	63.—	50.—	40.—	—
III. szakács	50.—	42.—	35.—	—
Felszabadult szakács 2 évig	30.—	26.—	22.—	—
Tanonc I. félév		2.—		
II. "		4.—		
II. év		6.—		
III. "		8.—		
IV. "		10.—		
Cukráz I.	45.—	40.—	—	—
II.	36.—	50.—	—	—
Konyhamészáros	36.—	30.—	25.—	—
Ervőszköztisztító stb.	12.—	11.—	11.—	—
Pincemester (vizsgáló)	32.—	28.—	—	—
Nem vizsgázott pincemester vagy ónálló csapos	28.—	24.—	20.—	16.—
Csapos II.	18.—	16.—	14.—	12.—

Női személyzet:

	I.	II.	III.	IV.
Gazdasszony, raktárosnő	28.—	24.—	20.—	—

	26.—	22.—	18.—	16.—
Konyhai és söntési felirónő	26.—	22.—	18.—	16.—
Felirónő II.	20.—	18.—	16.—	—
Szakácsnő ónálló	50.—	36.—	28.—	22.—
Mindenes szakácsnő	—	—	—	16.—
Tészta szakácsnő	34.—	28.—	22.—	—
Chef kézilány	24.—	20.—	18.—	—
Tészta kézilány	20.—	16.—	16.—	—
Salátás ónálló	26.—	18.—	18.—	—
Salátás, ahol hideg szakács van	20.—	18.—	16.—	—
Futólány	11.—	10.—	9.—	8.—
Mosogató fehér	14.—	12.—	10.—	8.—
Mosogató fekete	15.—	13.—	11.—	8.—

A konyhaszemélyzet kisegítési díja, kategóriája részére megállapított fizetés 1/4-ed részét naponta.

b) Budafok, Kispeszt, Pestszent-erzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Újpest megyei városok területére.

Az I—IV. kategóriába való beosztás a Budapestnél ismertett elvek szerint történt.

Férfi személyzet:

	I.	II.	III.	IV.
Konyhafőnök	90.—	72.—	72.—	—
Ónálló szakács	72.—	57.60	40.50	32.—
II. szakács	54.—	45.—	36.—	—
III. szakács	45.—	37.80	31.50	—
Felszab. szakács 2 év	27.—	23.40	19.80	—
Tanonc I. félév	1.80	1.60		
II. félév	3.60	3.20		
II. év	5.40	4.80		
III. év	7.20	6.40		
IV. év	8.—	8.—		
Cukráz I.	40.50	36.—	—	—
Cukráz II.	32.40	27.—	—	—
Konyhamészáros	32.40	27.—	22.50	—
Ervőszköztisztító stb.	10.80	9.90	9.90	—
Pincemester (vizsg.)	28.80	25.20	—	—
Nem vizsgázott pincemester vagy ónálló csapos	25.20	21.60	18.—	12.80
Csapos II.	16.20	14.40	12.60	9.60

Női személyzet:

	25.20	21.60	18.—	—
Gazdasszony, raktárosnő	25.20	21.60	18.—	—
Konyhai és söntési felirónő	23.40	20.70	16.20	12.80
Felirónő II.	18.—	16.20	14.40	—
Szakácsnő ónálló	45.—	32.40	25.20	17.60
Mindenes szakácsnő	—	—	—	—
Tészta szakácsnő	30.60	25.20	19.80	—
Chef kézilány	21.60	18.—	16.20	—
Tészta kézilány	18.—	14.40	14.40	—
Salátás ónálló	23.40	19.80	16.20	—
" ahol hideg szakács van	18.—	16.20	14.40	—
Futólány	9.90	9.—	8.10	6.40
Mosogató fehér	12.60	10.80	9.—	6.40
" fekete	13.50	11.70	9.90	6.40

III.

A szállodai és vendéglői iparban alkalmazottak (felszolgáló személyzet) munkabére Budapest, valamint Budafok, Kispeszt, Pestszent-erzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Újpest megyei városok területére.

A szállodákban, fogadóknak, étter-

TERÉZ FÜRDŐ

BUDAPEST. VII. HÁRSFA UCGA 55.
REGGEL 7-től ESTE 8-ig
BORBÉLY PEDIKÜR

Tagsági igazolvány feimutatása mellett I. oszt. 76, II. oszt. 52 fillér lepedővel.

mekben, mulatókban, valamint a háló és étkezőkocsi társaság Budapestről kiinduló és Budapestre beérkező vonalain alkalmazottak, sörözők, büffékben alkalmazottak minimális munkabére.

Főpincér, aki a %/o-os felszolgálati jutalék reáeső részesedésén és a borraivalon kívül más üzleti keresettel (a bruttó bevételből %/o-os jutalék, sütemény, stb.) nem rendelkezik 12.—
Éttermi segéd (szobapincér) 12.—
Oly üzemekben, ahol a személyzeti szám 10-et meg nem haladja (IV. kategória) 10.—
Felszabadult borász 6.—
Borfiu (tanonc) 1. évben 2.—
2. „ 3.—
3. „ 4.—
Kisegítési díj 3.—
10 és azon aluli létszámmal hétköznapi ha reggeltől késő estig van foglalkoztatva 2.50
3.50

Ezen felül jár a személyzetnek a teljesített munka idejébe eső szokásos étkezés. Az üzemben bentlakóknál továbbra is az eddigi állapot marad érvényben Ha a kisegítő munkahelyén megjelent, de ott valamilyen oknál fogva foglalkoztatva nem lett számára I P fizetendő ki. Ezenkívül vámon kívül eső helyeken az utiköltség is megtérítendő.

Pincérnők mindenkor a pincéri fizetés kapják.

IV.

A kávéházi iparban alkalmazottak legkisebb munkabére

a) Budapest székesfőváros területére:

A kávéházaknál az osztályokba való sorozás alapjául a Budapest székesfőváros által adóztatási célból megállapított mindenkoros osztályozás szolgál.

	I.	b	a	II	b
Főpincér, aki a %/o-os felszolgálati jutalék reáeső részesedésén és a borraivalon kívül más üzleti keresettel (a bruttó bevételből %/o-os jutalék, sütemény, stb.) nem rendelkezik	12.—	12.—	12.—	12.—	12.—
Kávéházi segéd	12.—	12.—	12.—	12.—	12.—
	(+ 4.80 Ft étkezési pénz + 2 kávé)				

Konyhafőnök (aki legalább 3 főnyi konyhaszemélyzettel dolgozik)	100.—	80.—	80.—	—
Önálló szakács	80.—	64.—	45.—	40.—
Felirónó (nappal)	28.—	26.—	24.—	22.—
Felirónó (éjjel)	28.—	26.—	24.—	22.—
Kávéfőző	30.—	27.—	25.—	22.—
Kávéfőzőnő	26.—	24.—	22.—	20.—
Konyhafregoli (a szabnapos kávékonyha személyzet állandó helyettesítője)	23.—	21.—	20.—	19.—
Segédszemélyzet férfi	20.—	20.—	18.—	18.—
Segédszemélyzet női	18.—	18.—	16.—	16.—
Illemhely felügyelőnő	8.—	8.—	8.—	8.—
Takarítónő	16.—	16.—	16.—	16.—
Tanone az első évben	2.40	2.40	2.40	2.40
2 „	3.60	3.60	3.60	3.60
3 „	4.80	4.80	4.80	4.80

Minden szervezett munkás az

Általános Fogyasztási Szövetkezetben vásárol!

Fiókok és mézáruszékek minden kerületben!

Szaktárs! Vásárolni a lakásodhoz legközelebb eső szövetkezeti boltban vásárolj! **Igaz mérleg, pontos kiszolgálás!**

Kenyeres, cukrász, trafikos, ujságos számára a bizottság nem állapított meg legkisebb munkabért.

b) Budafok, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Ujpest területére.

A bizottság két osztályt állapított meg:

I. Oly üzemek, ahol az alkalmazottak száma a 10-et meghaladja,

II. oly üzemek, ahol az alkalmazottak száma a 10-et meg nem haladja.

Az egy kategóriára a budapesti II/a osztály, a kettő kategóriára a budapesti II/b osztály árai érvényesek 10%/o levonással.

	I.	II.
Főpincér, aki a %/o-os felszolgálati jutalék reáeső részesedésén és a borraivalon kívül más üzleti keresettel (a bruttó be ételből %/o-os jutalék, sütemény, stb.) nem rendelkezik	12.—	12.—
Pincér	12.—	10.—
	(+80 fill., +2káv)	
Konyhafőnök aki legalább 3 főnyi konyhaszemélyzettel dolgozik	72.—	—
Önálló szakács	40.50	36.—
Felirónó (nappal)	21.60	19.80
Felirónó (éjjel)	21.60	19.80
Kávéfőzőnő	19.80	18.—
Konyhafregoli	18.—	17.10
Segédszemélyzet férfi	16.20	16.20
Segédszemélyzet nő	14.40	14.40
Illemhelyfelügyelőnő	7.20	7.20
Takarítónő	14.40	14.40

V.

Kávémérő és főzőipar.

I. Budapest székesfőváros területére,
II. Budafok, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Ujpest megyei városok területére.

	I.	II.
Férfifelszolgáló	10.—	9.20
női felszolgáló	10.—	9.—
szakácsnő	22.—	19.80
mindenesszakácsnő	16.—	14.40
tészta szakácsnő	22.—	19.80
tészta készítő	18.—	16.20
futólány	8.—	7.20
mosogatólány	8.—	7.20
kávéfőzőnő	20.—	18.—

VI.

Korcsmárosipar.

I. Budapest székesfőváros területére,
II. Budafok, Kispest, Pestszenterzsé-

bet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Ujpest megyei városok területére.

	I.	II.
pincér	10.—	9.—
csapospincér	10.—	9.—
kimérőség (csapos)	32.—	32.—
élelmezés nélkül csapos	40.—	40.—

VII.

Penzióipar.

A bizottság 3 csoportot állapított meg.

- I. 20-on felüli szobaszám,
- II. 10—20-ig terjedő szobaszám,
- III. 10-en aluli szobaszám.

	I.	II.	III.
szakács	35.—	30.—	25.—
cukrász	20.—	20.—	20.—
evőeszköz tisztító	10.—	10.—	10.—
gazdaasszony, raktárosnő	20.—	20.—	20.—
konyhai felirónó	14.—	14.—	14.—
önálló szakácsnő	22.—	22.—	20.—
mindenesszakácsnő	16.—	16.—	16.—
tészta szakácsnő	18.—	18.—	18.—
tészta készítő	12.—	12.—	12.—
futólány	8.—	8.—	8.—
mosogató (fehér)	8.—	8.—	8.—
mosogató (fekete)	8.—	8.—	8.—
bérszolga	6.—	4.—	4.—
liltes	6.—	4.—	4.—
szobaasszony	6.—	4.—	4.—
szobalány	6.—	4.—	4.—
takarítónő	10.—	8.—	8.—
	%o nélkül		
felszolgálók	10.—	10.—	8.—
	+ %o és élelmezés		
szobalány ki felszolgál	10.—	10.—	10.—
	+ %o és élelmezés.		

Ezt a határozatot a 3000/1938. Ip. M. sz. rendelet 20. § a értelmében azzal közlöm, hogy a határozat ellen annak kézbesítésétől számított 8 napon belül a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterhez címzett felszólalásnak van helye. A felszólalást hozzám, a bizottság jegyzője, dr. Bánýasz István kereskedelmi és iparkamarai s. fogalmazó útján (Kereskedelmi és Iparkamara V., Szemere-u. 6.) kell benyújtani, vagy ajánlott levélben postára adni.

Budapest, 1938. május 15.

Dr. Ferdinándy Tihmér s. k.
a bizottság elnöke.

Bánýasz István s. k.
a bizottság jegyzője.

Dreher BAK-SÖR a legjobb!

Levél jött a Vendégipari Munkás Szerkesztőjéhez!

Tisztelt Szerkesztő Szaktárs!

Valószínűleg még Ön is emlékszik arra, hogy a télen amikor a legnagyobb hóesés volt, bement az Ön irodájába egy pincér és előadta, hogy felesége és kis gyermeke már napok óta éheznek és ezenkívül a házigazdája kiakarja lakoltatni mert 60 pengő házbértartózása van. Valószínűleg emlékszik Ön arra is, (mint ahogy én is emlékszem), hogy Ön ezt az embert azonnal elküldte dolgozni és ezenkívül megígérte neki, hogy a házbéréhez hiányzó összeget, idejére megfogja neki szerezni. Tényleg így is történt: három nap múlva ez az ember bejött Önhöz és Ön átadta neki a házbéréhez hiányzó összeget, amit egy jólmenő üzletben ma egy hét alatt sem lehet megkeresni.

Ön emlékezni fog arra is, hogy ennek az embernek a szemét önkénytelenül könnyek futották el és többünk jelenlétében sirni kezdett a meghatódottságtól és azzal távozott el Öntől, hogy a jótéteményét sohasem fogja elfelejteni.

Tisztelt Szerkesztő Szaktárs! Ez a szaktárs ruful és alfas módon élt vissza az Ön és az egyesület jóságával. Rácz Ferenc pincérmunkás aki ebben a pillanatban a Margitszigeti Palatinus szállodába dolgozik, hamar elfelejtette, hogy a legnagyobb hidegben Ön és a szakszervezet mentette meg attól hogy családostól az utcára dobják. Ez a Rácz Ferenc nevű bifang ember hamar elfelejtette azt az örömet és áldozatkészséget amit Önök nyújtottak neki. Én, aki szemtanúja voltam az esetnek, kötelességemnek tartom ezt egy Önnek, mint az egész szervezett vendégipari munkásságnak elmondani és arra kérni Önöket, hogy ha Rácz Ferenc még egyszer jelentkezik Önöknél, úgy bánjanak el vele, mint azzal a kityával szoktak elbánni, aki a kapott koncert hálaból, megharapja a fejéje nyújtott kezét.
E. S. főpincér.

U. I. A szerkesztőség megjegyzése! Igaza van a levelet író szaktársnak: Hallottunk az esetről. Rácz Ferencnek jól esett a gyorsan jövő segítség. Sírva, zokogva adta elő, hogy a szakszervezet jótétét sohasem fogja elfelejteni.

Sírva mondotta, hogy sok embernek sirta el panaszát és mindenki részvétel volt iránta, miglen a szakszervezet házbért és kenyeret adott neki és az éhező és kilakoltatás előtt álló családjának. Senkitől sem várunk és kértünk hátat és köszönetet soha Rácz Ferencről sem. A mi hivatásunk mindég az volt, hogy segíteni ahol lehet és letörölni a könnyeket ott, ahol erre szükség van. Hivatásunk teljesítésében érhetnek meg bennünket hasonló esetek, mi azért megyünk tovább a magunk utján. A Rácz Ferencnek csak azt üzenjük; ha a sors úgy hozná magával, hogy a gyermeke éhezni fog, nyugodtan keresen fel bennünket, mi szerény tehetségünkhöz mérten támogatni fogjuk a gyermekét, mert a gyerek soha sem felelős az apák bűneiért. Mi emberek vigyunk nem fenevadak!

Külföldi hírek

Amerikában a vendéglátó ipar minden területére bevezetik a 40 órás munkahetet. Az alkalmazottak fizetett szabadsága 8–24 napig terjed. A szabadságidőbe a heti pihenőnapok nem számítanak be.

Franciaországban a Fédération H. C. R. az elmúlt évi vendégipari munkássztrájk után most csinálta meg egy esztendő mérlegét. A munkavállalók szindikátusa megállapítja, hogy az elmúlt esztendőben elért béreket, valamint az egyéb szociálpolitikai vívmányokat sikerült az egész országban területlenül megtartani. A francia vendégipari munkásság egységes szervezése megmutatta, hogy nemcsak az eredmények kiharcolására van szükség a szakmai egységre, hanem az eredmények megtartására is, mert az eredmények megtartása sokkal nehezebb mint a kiharcolása. A francia vendégipari munkások levonták az eddigi bérharok tanulságait és igyekeznek szövetségüket mégjobban megerősíteni, hogy képes legyen bármilyen az alkalmazottak ellen irányuló támadást visszaverni.

Svédországban a téli sztrájk után rendeződtek a bérek. A munkáltatók látták, hogy közel két hónapig tartó sztrájk nem tudta megtörni az alkalmazottak ellenállását, megadták a kívánt béreket. A bérharc a legnagyobb rendben folyt le, mert a svéd vendégipari munkások között még véletlenül sem akadt sztrájkőr. Amikor a munkáltatók látták, hogy senki sem vállalkozik sztrájkőr munkára becsukták üzleteiket, így gondolták az alkalmazottakat kiéhezíteni. Mindez azonban nem vezetett eredményre, mert a munkások rendületlenül állták a harcot, amelyet a munkáltatók untak meg. A svéd vendégipari munkások felemelt fővel tértek vissza munkahelyükre.

Dániában és Norvégiában a vendégipari munkásság helyzete kielégítő. A kétszázéves államban a vendégipari munkások bérei azonosak a svédországgal. Itt is rendezve van a munkaidő, vagyis a 40 órás munkahét, a heti pihenőnapok és a fizetett szabadság már régen életben van.

Jugoszláviában közel két esztendeje, hogy megállapították az alkalmazottak munkabéreit, valamint a százalékos elosz-

tási kulcsát. Ugy a bérek, mint az elosztás megnyugvást kellett az egész vonalon és a jugoszláv vendégipari munkások most a szervezet megerősítésén, valamint a jóléti intézményeinek a felépítésén munkálkodik.

Csehszlovákia terjedelmes beszámolóit küldött a Nemzetközi Unió titkárságának, melyben kiemelik, hogy Szlovenszkon és Ruszinszkoiban még mindig azok a bérek vannak érvényben, amelyek több mint 10 esztendeje megállapítottak.

Romániában két esztendővel ezelőtt rendezték a béreket, a százalékszámot pedig már előzőleg bevezették a régi Magyarországhoz tartozó területeken, Románia belső részeiben most kezdenek áttérni a százalékszámra.

Belgiumban a munkaidő és munkabér kérdése már évek óta kollektív szerződésben van rendezve. A jelenlegi megállapodás úgy a munkaadókra, mint a munkavállalókra kielégítő.

Holland testvérszervezetünk május hó 5-én tartotta rendes évi közgyűlését és egyben ünnepelte 40 esztendő fennállását.

Holland szaktársainkat az egész világ pincérmunkássága felkereste üdvözléssel. A pénztári jelentésből megtudjuk, hogy a Holland vendégipari munkások saját székhez és tekintélyes vagyonnal rendelkeznek. A holland munka- és bérvizonyok legmesszebbmenően kielégítik ottani szaktársainkat. A Holland szövetség elnöke E. Lonce szaktárs, a nemzetközi unió volt titkára.

Svájci szaktársaink képviselőjében Müller szaktárs, a szövetség titkára jelent meg a Holland szaktársak diszközgyűlésén, ahol üdvözlő beszédében kiemelte, hogy a Svájci vendégipari munkásság gazdasági helyzete kielégítő, a munkaidő valamint a fizetett szabadság rendezett és a Svájci vendégipari munkások örködnék a munkafeltételek betartása felett.

Szeptember hó 20-án Braunstein Zoltán és Kiss Sándor szaktársak a svéd testvérszövetség meglátogatására Stokholmba utaznak.

Egyesületünk jogtanácsosa, dr. Kúrti Nándor lakik: VIII., Csepreghy uca 2., II. emelet. Egyesületünk tagjainak rendelkezésre áll naponta d. u. 3–6 óráig, úgy társadalombiztosítási, mint mindennemű munkabér vagy szolgálati jogviszonyból eredő ügyben.

Kérjük jogvédelmi utalványt az egyesület titkárságában.

TÖRLEY
PEZSCŐ

ÁLTALÁNOS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET
Mi alkotuk,
támogassuk, hol csak lehet!

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Kiss Sándor.

Neuwald I. Ut. könyvnyomda, Bpest, Üllői-ut